

**«Կամուրջ»
ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ**

Ֆինանսական հաշվետվություններ

**2018թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ ատոլիտորական եզրակացություն.....	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն.....	6
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն.....	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն.....	8
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ.....	10

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010,
Վ.Սարգսյանի փ. 26/1,
«Էրեբունի Պլազա» Բիզնես-կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Վեբ կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ի Խորհրդին

Կարծիք

Մենք իրականացրել ենք «Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ի (Կազմակերպություն) ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հաշվետու տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, ճշմարիտ են ներկայացնում Կազմակերպության ֆինանսական վիճակը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև վերջինիս գործունեության արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը հաշվետու տարվա համար՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Կարծիքի արտահայտման հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Նշված ստանդարտներով նախատեսված մեր պարտականությունները ներկայացված են մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Կազմակերպությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների Խորհրդի Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների էթիկայի օրենսգրքի (ՀԷՄՍՆ օրենսգրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի էթիկայի պահանջների, և մենք կատարել ենք էթիկային վերաբերող մեր պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԷՄՍՆ օրենսգրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավականաչափ են և համապատասխան մեր աուդիտորական եզրակացության հիմք հանդիսանալու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման, ինչպես նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը համարում է անհրաժեշտ սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Կազմակերպության անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար, բացահայտելով, կիրառելի լինելու դեպքում, անընդհատությանը վերաբերող հարցերը և կիրառելով անընդհատության հիմունքով հաշվառումը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է կամ լուծարել Կազմակերպությունը կամ դադարեցնել վերջինիս գործունեությունը, կամ չունի դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձիք պատասխանատու են վերահսկել Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացը:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ երաշխիք առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են սխալի կամ խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրումներից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ երաշխիքը հավաստիացման բարձր աստիճան է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ների համաձայն աուդիտի իրականացման ընթացքում միշտ հնարավոր կլինի հայտնաբերել էական խեղաթյուրումներ՝ վերջինիս առկայության դեպքում: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, եթե կարելի է պատճառաբանված կերպով ակնկալել, որ, առանձին կամ միասին վերցված, ազդեցություն կունենան այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա օգտագործողների կողմից կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի մաս՝ մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական թերահավատություն աուդիտի ընթացքում: Մենք նաև՝

- հայտնաբերում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, մշակում և իրականացնում ենք այդ ռիսկերին անդրադարձող աուդիտորական ընթացակարգեր և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավականաչափ են և համապատասխան՝ մեր աուդիտորական եզրակացության հիմք հանդիսանալու համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է քան սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել գաղտնի համաձայնություն, կեղծիք, միտումնավոր բացթողումներ, խեղաթյուրումներ կամ ներքին վերահսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ՝ տվյալ հանգամանքներում տեղին աուդիտորական ընացակարգեր մշակելու, բայց ոչ Կազմակերպության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով:
- գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և հարակից բացահայտումների հիմնավորվածությունը:

- կատարում ենք եզրահանգում ղեկավարության կողմից անընդհատության հիմունքով հաշվառում կիրառելու տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմք ընդունելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները, կատարում ենք հետևություն, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է լուրջ կասկածներ հարուցել Կազմակերպության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրակացնենք, որ գոյություն ունի էական անորոշություն, մենք պետք է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրենք ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, այդ բացահայտումների ոչ համապատասխան լինելու դեպքում՝ ձևափոխենք մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Կազմակերպության կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեության իրականացման դադարեցմանը:
- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները և գնահատում ենք, թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են իրենց հիմքում ընկած գործառնություններն ու իրադարձությունները այնպիսի ձևով, որը թույլ է տալիս ապահովել ճշմարիտ ներկայացում:

Ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց աուդիտի պլանավորված շրջանակների և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում առաջացած նշանակալից հարցերի, այդ թվում՝ աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված ներքին վերահսկողության համակարգի էական թերությունների մասին:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման համար հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Տիգրան Գասպարյան
 Ղեկավար գործընկեր, «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ-ի տնօրեն

KPMG Armenia LLC

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
 16 օգոստոսի 2019թ.

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Ծնթգ.	2018թ. հազ. դրամ	2017թ.* հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	6	2,775,461	2,594,563
Տոկոսային ծախս	6	(569,292)	(530,330)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		2,206,169	2,064,233
Զուտ օգուտ/(վնաս) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից		-	8,214
Զուտ եկամուտ/(վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից		18,926	(670)
Այլ գործառնական եկամուտ	7	116,322	259,818
Այլ գործառնական ծախսեր		(32,141)	(25,618)
Գործառնական եկամուտ		2,309,276	2,305,977
Արժեզրկումից կորուստ	8	(406,320)	(438,535)
Աշխատակազմի գծով ծախսեր		(1,011,949)	(959,338)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	9	(501,681)	(434,492)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		389,326	473,612
Շահութահարկի գծով ծախս	10	(93,519)	(111,563)
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար		295,807	362,049

* Կազմակերպությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը և ՖՀՄՍ 15-ը 2018թ. հունվարի 1-ից: Այս ստանդարտներին անցման ընտրված մեթոդների համաձայն՝ համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվել (տես՝ Ծանոթագրություն 5):

6-ից 68-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2019թ. օգոստոսի 15-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

 Ալեքսանդր Տերյան
 Գործադիր տնօրեն

 Ալեքսանդր Սահակյան
 Գլխավոր հաշվապահ

«Աամորջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
 Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ծնթգ.	2018թ. հազ. դրամ	2017թ.* հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Գրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	11	757,946	936,775
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	12	672,185	651,490
Հանախորդներին տրված վարկեր	13	12,193,758	12,553,629
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	14	79,507	143,448
Հետաձգված հարկային ակտիվ	10	51,135	18,861
Այլ ակտիվներ		84,849	30,259
Ընդամենը ակտիվներ		13,839,380	14,334,463
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Վարկեր և փոխառություններ	15	7,199,249	7,892,847
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն		41,406	30,609
Այլ պարտավորություններ		146,934	142,405
Ընդամենը պարտավորություններ		7,387,589	8,065,861
ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Բաժնետիրական կապիտալ		5,000,000	5,000,000
Լրացուցիչ կապիտալ		193,044	193,044
Զբաղիված շահույթ		1,258,747	1,075,558
Ընդամենը սեփական կապիտալ		6,451,791	6,268,602
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		13,839,380	14,334,463

* Կազմակերպությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը և ՖՀՄՍ 15-ը 2018թ. հունվարի 1-ից: Այս ստանդարտներին անցման ընտրված մեթոդների համաձայն՝ համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվել (տես՝ Ծանոթագրություն 5):

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ.* հազ. դրամ
ԳՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ԳՈՐԾԱՆՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Ստացված տոկոսներ	2,748,940	2,654,121
Վճարված տոկոսներ	(562,550)	(576,933)
Ջուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնությունների գծով	-	8,215
Ջուտ այլ ստացված եկամուտ	84,183	234,201
Աշխատակազմի և այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(1,442,992)	(1,310,910)
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում		
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	(18,717)	(298,664)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(150,431)	(1,318,273)
Այլ ակտիվներ	(53,250)	7,007
Գործառնական պարտավորությունների աճ		
Այլ պարտավորություններ	5,241	41,590
Գործառնական գործունեությունից ստացված/գործառնական գործունեության համար (օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ՝ նախքան շահութահարկի վճարումը	610,424	(559,646)
Վճարված շահութահարկ	(87,481)	-
Գործառնական գործունեությունից ստացված/գործառնական գործունեության համար (օգտագործված) դրամական միջոցների հոսքեր	522,943	(559,646)
ԳՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վաճառք և մարում	-	50,426
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(6,770)	(68,212)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վաճառք	70	99
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր	(6,700)	(17,687)
ԳՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	2,069,700	4,196,525
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(2,772,953)	(4,417,603)
Վճարված շահաբաժիններ	-	-
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր	(703,253)	(221,078)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ նվազում	(187,010)	(798,411)
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	8,181	8,127
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	936,775	1,727,059
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	757,946	936,775

* Կազմակերպությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը և ՖՀՄՍ 15-ը 2018թ. հունվարի 1-ից: Այս ստանդարտներին անցման ընտրված մեթոդների համաձայն՝ համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվել (տես՝ Ծանոթագրություն 5):

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

«Աամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
 Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	713,509	5,906,553
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք				
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	-	-	362,049	362,049
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ*	5,000,000	193,044	1,075,558	6,268,602
Ճշգրտում ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման ժամանակ՝ առանց հարկի (տես՝ Ծնթգ. 5)	-	-	(112,618)	(112,618)
Վերահաշվարկված մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	962,940	6,155,984
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք				
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	-	-	295,807	295,807
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	-	-	295,807	295,807
Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	1,258,747	6,451,791

* Կազմակերպությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը և ՖՀՄՍ 15-ը 2018թ. հունվարի 1-ից: Այս ստանդարտներին անցման ընտրված մեթոդների համաձայն՝ համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվել (տես՝ Ծանոթագրություն 5): ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Կազմակերպությունը փոխել է որոշ հոդվածների ներկայացումը, համադրելի տեղեկատվությունը համապատասխանաբար վերաներկայացվել է (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (լ)):

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն (Կազմակերպություն) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն 2010թ. մարտի 22-ին:

Կազմակերպության միանձնյա սեփականատերն է հանդիսանում Սիկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամը (Բաժնետեր): Բաժնետիրոջ գործունեությունը վերահսկվում է Հոգաբարձուների խորհրդի կողմից, որը բաղկացած է հինգ անդամից, որոնք, Բաժնետիրոջ կանոնադրության համաձայն, ընտրվում են նախապես սահմանված տարբեր ժամանակահատվածներով՝ Հոգաբարձուների խորհրդի այլ անդամների կողմից: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 19-ում:

2013թ. հունվարի 30-ին Հոգաբարձուների խորհուրդը հաստատեց Կազմակերպության նոր կանոնադրությունը, համաձայն որի Կազմակերպության իրավական կարգավիճակը փոխվեց փակ բաժնետիրական ընկերության:

Կազմակերպությունը վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել ՀՀ կենտրոնական բանկից (ՀՀ ԿԲ) 2010թ. ապրիլի 27-ին: Կազմակերպության հիմնական գործունեությունը միկրո և միջին չափի վարկերի տրամադրումն է անհատներին և անհատ ձեռնարկատերերին սպառողական և բիզնես նպատակների համար Հայաստանի Հանրապետությունում (ՀՀ): Կազմակերպության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Կազմակերպությունն ունի 15 մասնաճյուղ, որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը Հայաստանի Հանրապետությունում: Գլխամասային գրասենյակի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Սեբաստիա փ. 123: Կազմակերպության ակտիվների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Կազմակերպության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների («ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն:

Այս ֆինանսական հաշվետվություններն իրենցից ներկայացնում են Կազմակերպության տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների առաջին փաթեթը, որտեղ կիրառվել են ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» և ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտների պահանջները: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթների փոփոխությունները ներկայացված են Ծանոթագրություն 2-ի (ե) կետում:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը («դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Կազմակերպության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը հանդիսանում է նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարված դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք առավել էական ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Կիրառելի է միայն 2018թ. համար
 - չափանիշների սահմանում որոշելու համար, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որոշելու համար սպասվող պարտքային վնասի չափման մեջ հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և սպասվող պարտքային վնասի չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրություն և հաստատում – Ծանոթագրություն 4:
 - ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի շրջանակներում պահվում են ակտիվները և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 3 (ե) (i):

Ենթադրություններ և գնահատումների անորոշություն

Այն ենթադրությունների և գնահատումների հետ կապված անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք ենթադրում են տվյալների էական ճշգրտման մեծ ռիսկ, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրությունում.

- Կիրառելի է միայն 2018թ. համար
 - ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. որոշել ելակետային տվյալները սպասվող պարտքային վնասի գնահատման մոդելի համար – Ծանոթագրություն 4:
- Կիրառելի է 2018թ. և 2017թ. համար
 - ֆինանսական գործիքների արժեզրկում – Ծանոթագրություն 12,
 - իրական արժեքի գնահատում – Ծանոթագրություն 20:

(ե) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Կազմակերպությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը և ՖՀՄՍ 15-ը 2018թ. հունվարի 1-ից:

2018թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ են մտել նաև մի քանի այլ նոր ստանդարտներ, սակայն այդ ստանդարտներն էական ազդեցություն չունեն Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Կազմակերպության կողմից ՖՀՄՍ 9-ին անցման ընտրված մեթոդի համաձայն՝ այս ֆինանսական հաշվետվություններում համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվել ստանդարտի պահանջներն արտացոլելու համար:

ՖՀՄՍ 15-ի կիրառումն ազդեցություն չի ունեցել հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամտի գումարի և ժամկետների և Կազմակերպության կողմից ճանաչված համապատասխան ակտիվների և պարտավորությունների վրա:

Այս ստանդարտների սկզբնական կիրառման հիմնական արդյունքներն են.

- ՖՀՄՍ 9-ին վերաբերող լրացուցիչ բացահայտումները (Ծանոթագրություն 4),
- ֆինանսական ակտիվների գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստների աճը (Ծանոթագրություն 5):

Ա. ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

ՖՀՄՍ 9-ը սահմանում է ֆինանսական ակտիվների, ֆինանսական պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական միավորների առք ու վաճառքի որոշ պայմանագրերի ճանաչման և չափման պահանջները: Այս ստանդարտը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում» ստանդարտը: ՖՀՄՍ 9-ի պահանջներն էականորեն տարբերվում են ՀՀՄՍ 39-ի պահանջներից: Նոր ստանդարտն առաջադրում է ֆինանսական ակտիվների հաշվառման և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվառման որոշ ոլորտների սկզբունքային փոփոխություններ:

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Կազմակերպությունը կիրառել է ՀՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ստանդարտի համապատասխան փոփոխությունները, որոնք պահանջում են առանձին տողով ներկայացնել արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Բացի այդ, Կազմակերպությունը կիրառել է ՖՀՄՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտում» ստանդարտի համապատասխան փոփոխությունները 2018թ. տեղեկատվության բացահայտումների հետ կապված, որոնք սակայն չեն կիրառվել համադրելի տեղեկատվության նկատմամբ:

Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված են ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Կազմակերպության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում տեղի ունեցած առանցքային փոփոխությունները:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգում և չափում

ՖՀՄՍ 9-ը ներառում է ֆինանսական ակտիվների երեք հիմնական դաս՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող և շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: ՖՀՄՍ 9-ով նախատեսված ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը որպես կանոն հիմնված է այն բիզնես մոդելի վրա, որի շրջանակներում կառավարվում է ֆինանսական ակտիվը, և դրամական միջոցների հոսքերի վրա: ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ այլևս չեն գործում ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվների, փոխառությունների և դերիտորական պարտքերի և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների դասերը: Կազմակերպության կողմից ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների դասակարգման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (i) կետում:

ՖՀՄՍ 9-ը մեծամասամբ պահպանում է ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման համար գործող ՀՀՄՍ 39-ի պահանջները: Այնուամենայնիվ, թեև ՖՀՄՍ 39-ի համաձայն, որպես իրական արժեքով չափվող նախատեսված պարտավորությունների իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում, ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, իրական արժեքի փոփոխությունները, որպես կանոն, ներկայացվում են հետևյալ կերպ.

- իրական արժեքի փոփոխության այն մասը, որը վերագրելի է պարտավորության պարտքային ռիսկի փոփոխություններին, ներկայացվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում, իսկ
- իրական արժեքի փոփոխության մնացած մասը ներկայացվում է շահույթի կամ վնասի կազմում:

Կազմակերպության կողմից ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (i) կետում:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված «կրած վնասի» մոդելը «սպասվող պարտքային վնասի» մոդելով: Արժեզրկման նոր մոդելը կիրառելի է նաև որոշ վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի, սակայն ոչ՝ բաժնային ներդրումների համար:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ պարտքային վնասն ավելի շուտ է ճանաչվում, քան պահանջվում է ՀՀՄՍ 39-ով: Կազմակերպության կողմից ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման պահանջների կիրառման բացատրությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Անցումը նոր ստանդարտին

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում տեղի ունեցած փոփոխությունները կիրառվել են հետընթաց, բացառությամբ ստորև ներկայացվածի.

- Համադրելի ժամանակաշրջանների տվյալները չեն վերահաշվարկվել: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում առաջացող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունները ճանաչվում են չբաշխված շահույթի կազմում 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ: Համապատասխանաբար, 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համար ներկայացված տեղեկատվությունը չի արտացոլում ՖՀՄՍ 9-ի պահանջները և, այդ իսկ պատճառով, համադրելի չէ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համար ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ներկայացված տեղեկատվության հետ:

Կազմակերպությունն օգտվել է համադրելի ժամանակաշրջանների տվյալների վերահաշվարկ չկատարելը թույլատրող պարզեցումից, սակայն հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ՖՀՄՍ 9-ի արդյունքում ՀՀՄՍ 1-ում կատարված փոփոխությունները պահանջում են առանձին տողով ներկայացնել «արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը» շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, Կազմակերպությունը 2017թ. ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված «տոկոսային եկամուտ» հոդվածը ներկայացրել է «արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ» անվանմամբ:

- Սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ գոյություն ունեցող փաստերի և հանգամանքների հիման վրա կատարվել է հետևյալ գնահատումը.
 - որոշվել է այն բիզնես մոդելը, որի շրջանակներում պահվում է ֆինանսական ակտիվը:

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում տեղի ունեցած փոփոխությունների և դրանց հետևանքների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 4-ում:

Բ. ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ»

ՖՀՄՍ 15 ստանդարտը սահմանում է համապարփակ հիմունքներ, որոշելու համար, թե որ հանգամանքներում, ինչ չափով և երբ պետք է ճանաչվի հասույթը: Ստանդարտը փոխարինել է ՀՀՄՍ 18 «Հասույթ», ՀՀՄՍ 11 «Կառուցման պայմանագրեր» և հարակից մեկնաբանությունները:

Կազմակերպությունը կիրառել է ՖՀՄՍ 15-ը 2018թ. հունվարի 1-ից հետընթաց, համաձայն ՀՀՄՍ 8-ի՝ առանց պրակտիկ բնույթի պարզեցումներից օգտվելու: ՖՀՄՍ 15-ի կիրառումն ազդեցություն չի ունեցել Կազմակերպության հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամտի ժամկետի կամ գումարի վրա:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Բացառությամբ Ծանոթագրություն 2-ի (ե) կետում բացահայտված փոփոխությունների, ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է Կազմակերպության կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթ

(i) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ՀՀ դրամի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով արտարժույթով իրականացված գործառնություններից առաջացած օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբում ՀՀ դրամով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքի ու ժամանակաշրջանի վճարումների ճշգրտումով ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ՀՀ դրամով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերափոխարկվում են ՀՀ դրամի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ՀՀ դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Վերափոխարկման արդյունքում առաջացող արտարժութային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների վերափոխարկման արդյունքում առաջացող տարբերությունների, բացի այն դեպքերից, երբ տարբերությունն առաջանում է արժեզրկման պատճառով, որի դեպքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված արտարժութային տարբերությունները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները և բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդներ: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում ենք ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Տոկոսներ

2018թ. հունվարի 1-ից կիրառվող քաղաքականություն

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռքբերված կամ ստեղծված արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Կազմակերպությունը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու սպասվող պարտքային վնասը: Ձեռքբերված կամ ստեղծված արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ սպասվող պարտքային վնասը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և

ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի (կամ նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը արժեզրկման գծով պահուստի) մասով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվն արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող տոկոսադրույքով գործիքների գծով դրամական միջոցների հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս արժեզրկված չէ, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Ներկայացում

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային եկամուտը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

Նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը կիրառվող քաղաքականություն

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսերը ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն էր, որը ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության գործողության ակնկալվող ժամկետի (կամ, համապատասխան դեպքերում, ավելի կարճ ժամանակակախատվածի)

համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները գեղջում էր ճշգրիտ մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության գուտ հաշվեկշռային արժեքը: Արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Կազմակերպությունը գնահատում էր ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ապագա պարտքային վնասը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում ներառվում էին գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված գումարները, որոնք կազմում էին արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում էին լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ներկայացում

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային եկամուտը ներառում էր ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում էր ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

(դ) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (գ)):

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Կազմակերպությունը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, իսկ այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

(i) Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ – 2018թ. հունվարի 1-ից կիրառվող քաղաքականություն

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր հավաքագրելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չնարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման և թե՛ ֆինանսական ակտիվների վաճառքի միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չնարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը և վնասը.

- տոկոսային եկամուտ՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը,
- սպասվող պարտքային վնաս և հակադարձումներ և
- օգուտ և վնաս փոխարժեքային տարբերություններից:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Կազմակերպությունը կարող է անդառնալիորեն նախատեսել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափման պահանջները, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանա:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Կազմակերպությունը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակներում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեության կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունն ուղղված է պամանագրով նախատեսված

տոկոսային եկամտի ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների հոսքերի իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով:

- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Կազմակերպության ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ֆինանսական ակտիվների) արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ ակտիվներից հավաքագրվող պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերից:
- նախորդ ժամանակաշրջանների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, վաճառքների պատճառները և վաճառքների ապագա ծավալների ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների ծավալի վերաբերյալ տեղեկատվությունը առանձին չի դիտարկվում, այն դիտարկվում է իրականացնելիս մեկ ընդհանուր վերլուծություն առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Կազմակերպության առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական միջոցների հոսքերը:

Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական ակտիվները, որոնք կառավարվում են և որոնց արդյունավետությունը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հավաքագրելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հավաքագրելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու համար:

Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և վարկավորման հետ կապված այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի), ինչպես նաև շահույթի մարժայի հատուցում:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Կազմակերպությունը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այստեղ ներառվում է այն գնահատումը, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների ժամկետը կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Կազմակերպությունը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամկետ մարման և գործողության ժամկետի երկարաձգման հնարավորությունը,

- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Կազմակերպության պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ (օրինակ՝ ոչ վերադարձնելի ակտիվների հետ կապված պայմանավորվածություններ),
- առանձնահատկությունները, որոնք փոխում են փողի ժամանակային արժեքի հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, որը հաջորդում է Կազմակերպության կողմից ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելի փոփոխությանը:

Ֆինանսական ակտիվներ – նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը կիրառվող քաղաքականություն

Կազմակերպությունը դասակարգում էր իր ֆինանսական ակտիվները ստորև ներկայացված դասերից մեկին.

- վարկեր և փոխառություններ,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ուներ միայն վարկերի և փոխառությունների դասին դասված ֆինանսական գործիքներ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Կազմակերպությունն իր ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

(ii) Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և հատույցները, կամ որում Կազմակերպությունը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակված որևէ շահույթի կամ վնասի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Կազմակերպության կողմից ստեղծված կամ պահվող մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Գործարքներում, որոնցում Կազմակերպությունը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, Կազմակերպությունը շարունակում է ճանաչել ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է նրա ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվում, որն այն չափն է, որով նա ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ վերջինիս պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

(iii) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխություն

2018թ. հունվարի 1-ից կիրառվող քաղաքականություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոխվում են, Կազմակերպությունը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարներ, որոնք իրենցից ներկայացվում են գործարքի հետ կապված ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից առաջացող շահույթի կամ վնասի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվներից կամ ֆինանսական պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե առաջանում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Կազմակերպության կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխության պատճառով, եթե վարկային պայմանագրով Կազմակերպությունն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Կազմակերպությունն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինող ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերից: Կազմակերպությունը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը քանակական և որակական գործոնների հիման վրա հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Կազմակերպությունը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Կազմակերպությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցների էական փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությամբ:

Եթե դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է վարկառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն փոփոխության նպատակն ակտիվի արժեքի առավելագույն չափով հատուցումն է ըստ պայմանագրի սկզբնական պայմանների, այլ ոչ՝ էականորեն տարբեր պայմաններով նոր ակտիվի ստեղծումը: Եթե Կազմակերպությունը մտադիր է այնպես փոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական միջոցների հոսքերը, ապա այն նախ պետք է դիտարկի ակտիվի մի մասի դուրսգրման հնարավորությունը նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես՝ ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և հանգեցնում է նրան, որ ապաճանաչման չափանիշները սովորաբար չեն բավարարվում նման դեպքերում: Կազմակերպությունն իրականացնում է նաև որակական գնահատում, որոշելու համար փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Կազմակերպությունը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես շահույթի կամ վնասի փոփոխություն՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխությունից առաջացող շահույթը կամ վնասը հաշվարկելու համար կիրառված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է՝ արտացոլելու համար փոփոխության պահին գործող ընթացիկ շուկայական պայմանները: Փոփոխության շրջանակներում կրած ցանկացած ծախսումները կամ վճարված վճարները ճշգրտում են փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում են փոփոխված ֆինանսական ակտիվի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե այս փոփոխությունն իրականացվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)), ապա շահույթը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (գ)):

Ֆինանսական պարտավորություններ

Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պայմաններով պարտավորության գծով դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի կազմում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Կազմակերպությունն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Կազմակերպությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմանների համաձայն դրամական միջոցների հոսքերի գեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները (առանց ստացված վճարների) և գեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, առնվազն 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական միջոցների հոսքերի գեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, գեղչելով փոփոխված դրամական միջոցների հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխությունից առաջացող շահույթը կամ վնասը հաշվարկելու համար կիրառված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է՝ արտացոլելու համար փոփոխության պահին գործող ընթացիկ շուկայական պայմանները: Ցանկացած կրած ծախսումները կամ վճարված վճարները ճանաչվում են որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում են փոփոխված ֆինանսական պարտավորության գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում՝ գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

Նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը կիրառվող քաղաքականություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոխվում էին, Կազմակերպությունը գնահատում էր, թե արդյոք փոփոխված ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր էին: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր էին, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում էին ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում էր

(տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (ii)) և ճանաչվում էր նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով:

Եթե այս փոփոխությունն իրականացվում էր վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով և ակտիվը չէր ապաճանաչվում, ակտիվի արժեքը կունար չափվում էր կիրառելով նախքան փոփոխությունը գործող տոկոսադրույքով (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv)):

Ֆինանսական պարտավորություններ

Կազմակերպությունն ապաճանաչում էր ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում էին վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պայմաններով պարտավորության գծով դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր էին: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում էր նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում էր շահույթի կամ վնասի կազմում: Վճարված հատուցումը ներառում էր փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չէր բավարարում ապաճանաչման պայմանները, կրած ծախսումները կամ վճարված վճարները ճանաչվում էին որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում էին փոփոխված ֆինանսական պարտավորության գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում՝ գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

(iv) Ապաճանաչում

Տես՝ Ծանոթագրություն 4:

2018թ. հունվարի 1-ից կիրառվող քաղաքականություն

Կազմակերպությունը ճանաչում է պահուստ սպասվող պարտքային վնասի գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեքը կունից կորուստ չի ճանաչվում:

Կազմակերպությունը չափում է վնասի գծով պահուստը ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ այն ֆինանսական գործիքների, որոնց գծով պարտքային ռիսկն էականորեն չի աճել սկզբնական ճանաչման պահից (տես՝ Ծանոթագրություն 4), որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով:

Կազմակերպությունը չի օգտվում ցածր ռիսկի համար նախատեսված պարզեցումից իր ֆինանսական գործիքների հետ կապված:

12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է սպասվող պարտքային վնասի այն մասը, որն առաջանում է պարտավորությունների չկատարման այն դեպքերի արդյունքում, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնաս, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է այն սպասվող պարտքային վնասը, որն առաջանում է պարտավորությունների չկատարման բոլոր հնարավոր դեպքերի արդյունքում ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում է ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնաս, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե պարտքային ռիսկն էականորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից, սակայն ֆինանսական գործիքներն արժեզրկված չեն) և որպես 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե ֆինանսական գործիքներն արժեզրկված են):

Սպասվող պարտքային վնասի չափում

Սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է ըստ պարտականությունների չկատարման հավանականության աստիճանի կշռված պարտքային վնասի գնահատականը և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *Ֆինանսական ակտիվներ, որոնք արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես բոլոր պակասող դրամական միջոցների ներկա արժեք (այսինքն՝ տարբերությունն այն դրամական միջոցների հոսքերի միջև, որոնք Կազմակերպությունը պետք է ստանա պայմանագրի համաձայն և որոնք Կազմակերպությունն ակնկալում է ստանալ),
- *Ֆինանսական ակտիվներ, որոնք արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և ապագա գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն:

Տես՝ նաև Ծանոթագրություն 4:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերանայվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տես՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iii)), և սպասվող պարտքային վնասը չափվում է հետևյալ կերպ.

- Եթե պայմանների ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով պակասող դրամական միջոցների հաշվարկում (տես՝ Ծանոթագրություն 4):
- Եթե պայմանների ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական միջոցների հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով պակասող դրամական միջոցների հաշվարկում, որոնք զեղչվում են ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթը:

Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներն արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, եթե տեղի են ունցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի արժեզրկված լինելու վկայությունը ներառում է հետևյալ դիտարկելի տվյալները.

- վարկառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, այդ թվում՝ պարտականությունների չկատարումը կամ վճարման ուշացումը,
- Կազմակերպության կողմից վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Կազմակերպությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- վարկառուի հավանական սնանկացումը կամ այլ ֆինանսական վերակազմավորում:

Վարկը, որի պայմանները վերանայվել են վարկառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է արժեզրկված, եթե գոյություն չունի վկայություն, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը չստանալու ռիսկն էականորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավել օր ժամկետանց վարկը:

Սպավող պարտքային վնասի գծով պահուստի ներկայացում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Սպավող պարտքային վնասի գծով պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- *ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ*` որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրումներ

Վարկերը դուրս են գրվում, երբ գոյություն չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն փոխհատուցելու իրատեսական ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Կազմակերպությունը որոշում է, որ վարկառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական միջոցների հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների վերադարձման Կազմակերպության ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

Նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը կիրառվող քաղաքականություն

Արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը գնահատում էր, թե արդյոք գոյություն ունեւ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկված լինելու անկողմնակալ վկայություն: Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբն արժեզրկվում էր, երբ առկա էր անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի(ների) սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած կորստի դեպքերի մասին, և այդ կորստի դեպքն ազդեցություն էր ունեցել ֆինանսական ակտիվի(ների) գծով գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա, որոնք հնարավոր էր արժանահավատորեն գնահատել:

Բացի այդ, արժեզրկված էին համարվում 90 օր և ավել ժամկետանց անհատներին տրված վարկերը:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը ներառում էր՝

- վարկառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների ուշացումը վարկառուի կողմից,
- Կազմակերպության կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Կազմակերպությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- վարկառուի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, կամ
- ակտիվների խմբին վերաբերող դիտարկելի տվյալները, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կամ թողարկողների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կամ թողարկողների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանները:

Վարկը, որի պայմանները վերանայվել էին վարկառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում էր արժեզրկված, եթե գոյություն չունեւ վկայություն, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը չստանալու ռիսկն էականորեն նվազել էր և չկային արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները հիմնականում ներառում են վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը («վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»): Կազմակերպությունը վերանայում է իր վարկերը և դեբիտորական պարտքերը՝ արժեզրկումը կանոնավոր հիմունքով գնահատելու նպատակով:

Կազմակերպությունը նախ գնահատում է, թե արդյոք գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն այն առանձին վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են, և ապա առանձին կամ հավաքական հիմունքով՝ այն վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն: Եթե Կազմակերպությունը որոշում է, որ առանձին գնահատված վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով՝ լինի այն նշանակալի կամ ոչ նշանակալի, արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն չկա, ապա այն ներառում է այդ վարկը կամ դեբիտորական պարտքը պարտքային ռիսկի համանման բնութագրերով վարկերի և դեբիտորական պարտքերի խմբում և դրանք հավաքական հիմունքով գնահատում արժեզրկման տեսանկյունից: Այն վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնք առանձին են գնահատվում արժեզրկման տեսանկյունից, և որոնց գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում կամ շարունակվում է ճանաչվել, չեն ներառվում արժեզրկման հավաքական հիմունքով գնահատման մեջ:

Եթե առկա է վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեգրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես վարկի կամ դեբիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքի և այդ վարկի կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի, ներառյալ երաշխավորությունների և գրավի գծով ստացվելիք գումարների ներկա արժեքի միջև տարբերությունը: Պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերը և նախկին փորձի վրա հիմնված վնասները, որոնց գծով ներկա տնտեսական պայմաններն արտացոլող առկա տեղեկատվության հիման վրա կատարվել են ճշգրտումներ, հանդիսանում են դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գնահատման հիմք:

Որոշ դեպքերում դիտարկելի տվյալները, որոնք պահանջվում են վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեգրկումից կորստի չափը գնահատելու համար, կարող են լինել սահմանափակ կամ այլևս ոչ ամբողջությամբ առնչվող տվյալ հանգամանքներին: Դա կարող է տեղի ունենալ այն դեպքերում, երբ վարկառուն ունի ֆինանսական դժվարություններ և առկա են քիչ քանակությամբ պատմական տվյալներ համանման վարկառուների վերաբերյալ: Այդպիսի դեպքերում արժեգրկումից կորստի չափը գնահատելու համար Կազմակերպությունն օգտագործում է իր փորձը և դատողությունները:

Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեգրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում են այնքանով, որքանով փոխհատուցվող գումարի հետագա աճը կարելի է անկողմնակալորեն կապել արժեգրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը:

Այն դեպքերում, երբ վարկի հավաքագրումը հնարավոր չէ, վարկը դուրս է գրվում ի հաշիվ արժեգրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստի: Կազմակերպությունը վարկի մնացորդը (և արժեգրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստները) դուրս է գրում, երբ ղեկավարությունը որոշում է, որ վարկը ենթակա չէ հավաքագրման և ձեռնարկվել են վարկի վերադարձի հետ կապված բոլոր անհրաժեշտ քայլերը:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվելով զուտ գումարով, միայն այն դեպքում, երբ Կազմակերպությունն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն: Կազմակերպությունն ունի հաշվանցում կատարելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, եթե այդ իրավունքը կախված չէ ապագա դեպքերից և իրագործելի է թե՛ բնականոն գործունեության և թե՛ Կազմակերպության և բոլոր պայմանագրային կողմերի կողմից պարտականությունների չկատարման, վերջիններիս լուծարման կամ սնանկացման դեպքում:

(գ) Հիմնական միջոցներ

(i) Մեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռք բերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Վարձակալված միջոցների բարելավումների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից և վարձակալության գործողության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր	20 տարի
- կապի սարքավորումներ և համակարգիչներ	1-ից 5 տարի
- փոխադրամիջոցներ	5 տարի
- այլ	5 տարի

(ե) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված անորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսերը կապիտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսեր:

Ոչ նյութական ակտիվների գծով հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն դեպքում, երբ ավելացնում են այն ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, որին վերաբերում են:

Համակարգչային ծրագրի մշակման կամ սպասարկման հետ կապված ծախսումները ճանաչվում են որպես ծախս կատարվելու ժամանակ:

Անորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 10 տարի:

(ը) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից (հանած վաճառքի ծախսերը) և օգտագործման արժեքից առավելագույնը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղչվում են իրենց ներկա արժեքով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի՝ առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(թ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Կազմակերպությունը որպես անցյալ դեպքերի արդյունք ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են գեղչելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով գեղչման մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

(ժ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հողվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող եկամտի գծով ակնկալվող վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման գծով ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում չհանդիսացող գործարքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասի, չօգտագործված հարկային արտոնությունների և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այնքանով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի հաշվին դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթի գումարը որոշվում է հակադարձման ենթակա համապատասխան հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային հատուցումը կիրացվի: Այս նվազեցումները հակադարձվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթի առկայության հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այնքանով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Կազմակերպությունը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Կազմակերպությունն ունի ընթացիկ հարկային ակտիվներն ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, սակայն Կազմակերպությունը մտադիր է հարկային պարտավորությունները մարել և հարկային ակտիվներն իրացնել գուտ հիմունքով կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները:

(ի) Վարձակալություն

(i) Գործառնական վարձակալություն, որի շրջանակներում Կազմակերպությունը հանդես է գալիս որպես վարձակալ

Ակտիվի վարձակալությունը, որի դեպքում սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերը և օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության գծով վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են այլ գործառնական ծախսերում:

(լ) Համադրելի տեղեկատվություն

ՖՀՄՍ 9-ին կիրառման արդյունքում Կազմակերպությունը փոխել է որոշ հոդվածների ներկայացումը ֆինանսական հաշվետվությունների հիմնական ձևերում: Համադրելի տեղեկատվությունը վերադասակարգվել է՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի ներկայացման փոփոխությունների հետ համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով:

ՖՀՄՍ 9-ին կիրառման արդյունքում 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության տվյալների ներկայացումը չի փոփոխվել:

ՖՀՄՍ 9-ին կիրառման արդյունքում 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության տվյալների ներկայացման հիմնական փոփոխություններն ունեցել են հետևյալ ազդեցությունը.

- «Տոկոսային եկամուտը» ներկայացվել է «Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ» հոդվածի կազմում:

(խ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ և ստանդարտների փոփոխություններ գործում են 2019թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և թույլատրվում է դրանց ժամանակից շուտ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, Կազմակերպությունը ժամանակից շուտ չի կիրառվել նշված ստանդարտները և փոփոխություններն այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս:

Դեռևս չգործող ստանդարտներից՝ ՖՀՄՍ 16-ն ըստ ակնկալիքների էական ազդեցություն չի ունենա Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա սկզբնական կիրառման ժամանակ:

(ա) ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»

Կազմակերպությունից պահանջվում է կիրառել ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն» ստանդարտը 2019թ. հունվարի 1-ից: Կազմակերպության գնահատմամբ ՖՀՄՍ 16-ի սկզբնական կիրառումը կունենա ստորև ներկայացվող ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման փաստացի ազդեցությունը կարող է փոփոխվել, քանի որ՝

- Կազմակերպությունը չի ավարտել իր նոր SS համակարգերը վերահսկող մեխանիզմների փորձարկումը և գնահատումը և

- նոր հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կարող է փոխվել այնքան ժամանակ, մինչև որ Կազմակերպությունը չներկայացնի սկզբնական կիրառման ամսաթիվը ներառող իր ֆինանսական հաշվետվությունների առաջին փաթեթը:

ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է մեկ՝ հաշվեկշռային հաշվառման մոդել վարձակալության համար: Վարձակալը ճանաչում օգտագործման իրավունք հանդիսացող ակտիվը, որն իրենից ներկայացնում է ելակետային ակտիվն օգտագործելու իրավունք, և վարձակալության գծով պարտավորությունը, որն իրենից ներկայացնում է վարձավճարների վճարման պարտականություն: Նախատեսված են բացառություններ կարճաժամկետ վարձակալության և ցածր արժեք ունեցող միավորների վարձակալության համար: Վարձատուի համար հաշվառման ներկայիս մոտեցումը չի փոփոխվում, վարձատուն շարունակում է դասակարգել վարձակալությունը ֆինանսական և գործառնական դասերի:

ՖՀՄՍ 16-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 17 «Վարձակալություն», ՖՀՄՍԿ մեկնաբանություն 4 «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում», ՄՄԿ մեկնաբանություն 15 «Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ» և ՄՄԿ մեկնաբանություն 27 «Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը» սահմանված վարձակալության հաշվառման ուղեցույցները:

i. Վարձակալություն, որի շրջանակներում Կազմակերպությունը հանդես է գալիս որպես վարձակալ

Կազմակերպությունն ավարտել է իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման հնարավոր ազդեցության նախնական գնահատումը, սակայն դեռ չի ավարտել մանրամասն գնահատումը: Ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ՖՀՄՍ 16-ի փաստացի ազդեցությունը սկզբնական կիրառման ժամանակ կախված կլինի ապագա տնտեսական պայմաններից, Կազմակերպության վարձակալության պորտֆելի փոփոխություններից, Կազմակերպության գնահատումից, թե արդյոք այն կօգտվի վարձակալությունը երկարաձգելու հնարավորություններից և Կազմակերպության կողմից պրակտիկ բնույթի պարզեցումներից և ճանաչման հետ կապված ազատումներից օգտվելու չափից:

Կազմակերպությունը կճանաչի նոր ակտիվներ և պարտավորություններ գրասենյակի շենքերի գործառնական վարձակալության հետ կապված: Կփոխվի վարձակալության այդ պայմանագրերի գծով ճանաչվող ծախսերի բնույթը, քանի որ ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն, պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում վարձակալության ծախսերը գծային հիմունքով ճանաչելու փոխարեն, Կազմակերպությունը կարտացոլի ակտիվից օգտվելու իրավունքի մաշվածության գծով ծախսերը և վարձակալության գծով պարտավորություններին վերաբերող տոկոսային ծախսերը:

Նախկինում գործառնական վարձակալության գծով ծախսը Կազմակերպությունը ճանաչում էր գծային հիմունքով վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում և ճանաչում էր ակտիվներ և պարտավորություններ միայն այնքանով, որքանով գոյություն ուներ ժամանակային տարբերություն փաստացի վարձավճարների և ճանաչված ծախսերի միջև:

ii. Անցումը ստանդարտին

Կազմակերպությունը մտադիր է սկսել ՖՀՄՍ 16-ի կիրառումը 2019թ. հունվարի 1-ից՝ կիրառելով ձևափոխված հետընթաց մոտեցումը: Այդ իսկ պատճառով, ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման կումուլյատիվ ազդեցությունը կճանաչվի որպես չբաշխված շահույթի 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ տարեսկզբի մնացորդի ճշգրտում՝ առանց համադրելի տեղեկատվության վերահաշվարկի:

Ստանդարտին անցնելիս Կազմակերպությունը մտադիր է օգտվել վարձակալության սահմանմանը վերաբերող գործնական բնույթի պարզեցումից: Սա նշանակում է, որ ՖՀՄՍ 16-ը կկիրառվի նախքան 2019թ. հունվարի 1-ը կնքված և ՀՀՄՍ 17 և ՖՀՄՍԿ մեկնաբանություն 4 համաձայն որպես վարձակալություն նույնականացված բոլոր պայմանագրերի նկատմամբ:

(բ) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանություններն ըստ ակնկալիքների էական ազդեցություն չեն ունենա Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *ՖՀՄՍԿ Մեկնաբանություն 23 «Շահութահարկի հաշվառման հետ կապված անորոշություն»*,
- *Երկարաժամկետ մասնակցություններ ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում (ՀՀՄՍ 28-ի փոփոխություններ)*,
- *Պլանի փոփոխություն, կրճատում կամ մարում (ՀՀՄՍ 19-ի փոփոխություններ)*,
- *ՖՀՄՍ-ների տարեկան կատարելագործումներ, 2015-2017թթ. ժամանակաշրջան – տարբեր ստանդարտներ*,
- *Կոնցեպտուալ հիմունքներին հղումների փոփոխություններ ՖՀՄՍ ստանդարտներում:*

4 Ֆինանսական ռիսկի ուսումնասիրություն

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական ռիսկերին Կազմակերպության ենթարկվածության վերաբերյալ: Ֆինանսական ռիսկի կառավարման հիմունքները ներկայացված են Ծանոթագրություն 18-ում:

Պարտքային ռիսկ – սպասվող պարտքային վնասի գումարներ

Արժեզրկման գնահատման համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ, ենթադրություններ և մեթոդներ

Տես՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

Պարտքային ռիսկի էական աճ

Երբ Կազմակերպությունը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի գծով պարտականությունների չկատարման ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսերի կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է թե՛ քանակական և թե՛ որակական տվյալները՝ հիմք ընդունելով Կազմակերպության նախկին փորձը:

Պարտքային ռիսկի էական աճի տեղի ունենալու հանգամանքը որոշելիս Կազմակերպությունը որպես չափանիշ կիրառում է ժամկետանցության 30-օրյա սահմանափակիչ վարկային պորտֆելի համար:

Պարտականությունների չկատարման հավանականության ժամանակային կառուցվածքի ստեղծում

Պարտքային ռիսկի դասերը դիտարկվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ պարտքային ռիսկին ենթարկվող ժամկետային ավանդների և դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների հետ կապված պարտականությունների չկատարման հավանականության ժամանակային կառուցվածքը որոշելիս: Վարկանիշ չունեցող ընկերությունների դեպքում Կազմակերպությունը վարկանիշները ճշգրտում է ըստ այն երկրի վարկանիշի, որտեղ իր գործունեությունն է իրականացնում ընկերությունը:

Ժամկետանց օրերը դիտարկվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ պարտքային ռիսկին ենթարկվող անհատներին տրված վարկերի հետ կապված պարտականությունների չկատարման հավանականության ժամանակային կառուցվածքը որոշելիս՝ միգրացիայի մատրիցների Մարկովի մոդելի շրջանակներում: Միգրացիայի մատրիցները կառուցվում են օգտագործելով վերջին 60 ամիսների տվյալները:

Պարտքային ռիսկի էական աճի որոշում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը գնահատում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո: Պարտքային ռիսկի աճի էական լինելը որոշելիս հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի և վարկառուի բնութագրերը:

Որպես էական աճի մասին վկայող սահմանափակիչ՝ Կազմակերպությունը դիտարկում է ակտիվի 30-օրյա ժամկետանցությունը՝ պայմանավորված պարտականությունների չկատարման գնահատված հավանականության էական աճով: Ժամկետանց օրերը որոշվում են օրերի հաշվարկի միջոցով՝ հաշվելով օրերն այն առաջին օրվաից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի ստացվել:

Եթե գոյությունի ունի վկայություն, որ այլևս չկա պարտքային ռիսկի էական աճ ի համեմատություն սկզբնական ճանաչման, գործիքի հետ կապված վնասի գծով պահուստը կրկին չափվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասի չափով: Վարկի պայմանագրային պայմանների փոփոխության դեպքում, ապացույցն առ այն, որ գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասը ճանաչելու չափանիշներն այլևս չեն բավարարվում, ներառում է փոփոխված պայմանագրային պայմանների համաձայն վճարումները ժամանակին կատարելու մասին տեղեկատվությունը:

Պարտականությունների չկատարման սահմանում

Կազմակերպությունը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով պարտականությունները չեն կատարվել, եթե՝

- հավանական չէ, որ վարկառուն ամբողջությամբ կկատարի իր վարկային պարտավորությունները, եթե Կազմակերպությունը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում),
- Կազմակերպության նկատմամբ վարկառուի էական վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:
- հավանական է դառնում, որ ակտիվի պայմանները կվերանայվեն վարկառուի սնանկության արդյունքում՝ վարկային պարտավորությունները մարելու վարկառուի անկարողության պատճառով:

Վարկառուի կողմից պարտականությունների չկատարումը գնահատելիս՝ Կազմակերպությունը հաշվի է առնում՝

- որակական ցուցանիշները,
- քանակական ցուցանիշները և
- Կազմակերպության ներսում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ֆինանսական գործիքի գծով պարտականությունների չկատարման փաստը գնահատելիս ելակետային տվյալները և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում՝ հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Հեռանկարին վերաբերող տեղեկատվության ներառում

Հաշվի առնելով անհատներին տրված վարկերի կարճաժամկետ բնույթը՝ հեռանկարին վերաբերող տեղեկատվությունն էական ազդեցություն չունի սպասվող պարտքային վնասի հաշվարկի համար:

Փոփոխված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Վարկի պայմանագրային պայմանները կարող են փոխվել մի շարք պատճառներից ելնելով, ներառյալ՝ շուկայական պայմանների փոփոխությունը, հաճախորդների պահպանումը և այլ գործոնները, որոնք կապված չեն հաճախորդի վճարունակության ներկայիս կամ հնարավոր վատթարացման հետ: Գոյություն ունեցող վարկը, որի պայմանները փոխվել են, կարող է ապաճանաչվել և վերանայված պայմաններով վարկը կարող է ճանաչվել որպես նոր վարկ իրական արժեքով՝ Ծանոթագրություն 3 (ե) (iii) կետում ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն:

Երբ ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոխվում են և փոփոխությունը չի հանգեցնում ապաճանաչման, որոշելու համար, թե արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի էական աճ համեմատվում են հետևյալ երկու ցուցանիշները.

- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով փոփոխված պայմաններից,
- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում, որը գնահատվում է սկզբնական ճանաչման պահին առկա տվյալների և սկզբնական պայմանագրային պայմանների հիման վրա:

Երբ փոփոխությունը հանգեցնում ապաճանաչման, ճանաչվում է նոր վարկ և դասվում 1-ին փուլին (ենթադրելով, որ այն արժեզրկված չէ այդ պահին):

Սպասվող պարտքային վնասի չափում

Սպասվող պարտքային ռիսկը չափելիս որպես առանցքային ելակետային տվյալներ հանդես են գալիս հետևյալ փոփոխականների ժամանակային կառուցվածքները.

- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը,
- վնասը պարտականությունների չկատարման դեպքում և
- պարտքի գումարը պարտականությունների չկատարման դեպքում:

1-ին փուլի գործիքների գծով սպասվող պարտքային վնասը հաշվարկվում է բազմապատկելով 12 ամսվա պարտականությունների չկատարման հավանականությունը պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասի գումարով և պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումարով: Ֆինանսական գործիքի ամբողջ գործողության ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասը հաշվարկվում է բազմապատկելով գործիքի ամբողջ գործողության ժամկետի համար պարտականությունների չկատարման հավանականությունը պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասի գումարով և պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումարով:

Պարտականությունների չկատարման հավանականության գնահատման մեթոդաբանությունը ներկայացված է վերը՝ «Պարտականությունների չկատարման հավանականության ժամանակային կառուցվածքի ստեղծում» բաժնում:

Կազմակերպությունը գնահատում է պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասը՝ հիմք ընդունելով պարտականությունները չկատարած պայմանագրային կողմերին ներկայացված պահանջների արդյունքում միջոցների վերադարձման ցուցանիշների վերաբերյալ նախորդ ժամանակաշրջանների տեղեկատվությունը: Պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասը հաշվարկվում է զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ որպես զեղչման գործակից կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքի գումարը պարտականությունների չկատարման դեպքում իրենից ներկայացնում է պարտքի գնահատված գումարը, որը կառաջանա, եթե վարկառուն չկատարի իր պարտականությունները: Կազմակերպությունը հաշվարկում է այս գումարը հաշվի առնելով պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող և նաշվածության արդյունքում այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումար է հանդիսանում համախառն հաշվեկշռային արժեքը:

Ինչպես վերը նշված է և պայմանով, որ 1-ին փուլին դասված ֆինանսական ակտիվների համար պարտականությունների չկատարման հավանականությունը դիտարկվում է առավելագույնը 12 ամսվա կտրվածքով, Կազմակերպությունը սպասվող պարտքային վնասը չափում է հաշվի առնելով պարտականությունների չկատարման ռիսկն ակնկալվող պայմանագրային ժամկետի ընթացքում (ներառյալ՝ վարկառուի երկարաձգման բոլոր հնարավորությունները), որի ընթացքում այն ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, եթե նույնիսկ Կազմակերպությունը դիտարկում է ավելի երկար ժամկետ պարտքային ռիսկը կառավարելու նպատակով:

Երբ պարամետրի մոդելավորումն իրականացվում է հավաքական հիմունքով, ֆինանսական գործիքները խմբավորվում են իրենց համար ռիսկի ընդհանուր բնութագրերի հիման վրա, որոնք ներառում են միայն գործիքի տեսակը:

Խմբերը ենթակա են կանոնավոր ուսումնասիրության, հավաստիանալու համար, որ առանձին խմբում ներառված ֆինանսական գործիքների պարտքային ռիսկի բնութագրերը նույնանման են:

Վնասի գծով պահուստ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է վնասի գծով պահուստի տարեսկզբի և տարեվերջի դրությամբ մնացորդների համադրումն ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի: 2017թ. համադրելի տեղեկատվությունն իրենից ներկայացնում է վարկերի հետ կապված վնասների գծով պահուստը և արտացոլում է չափման հիմունքները ՀՀՄՍ 39 համաձայն:

հազ. դրամ	2018թ.				2017թ.	
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը	Հավաքական հիմունքով	Ընդամենը
Անորոշագցված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր						
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	283,630	72,679	758,840	1,115,149	996,675	996,675
Փոխանցում 1-ին փուլ	4,890	(3,170)	(1,720)	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	(9,932)	12,971	(3,039)	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	(65,104)	(135,047)	200,151	-	-	-
Վնասի գծով պահուստի զուտ վերաչափում	(133,876)	194,014	147,119	207,257	433,589	433,589
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	134,169	41,700	37,255	213,124	-	-
Դուրսգրումներ	-	-	(912,957)	(912,957)	(451,514)	(451,514)
Սպասվող պարտքային վնասի ներկա արժեքի գծով գեղչի ծախսագրում	-	-	39,294	39,294	-	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	213,777	183,147	264,943	661,867	978,750	978,750

հազ. դրամ	2018թ.				2017թ.	
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը	Հավաքական հիմունքով	Ընդամենը
Անորոշագցված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – գյուղատնտեսական վարկեր						
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	160,768	45,561	535,723	742,052	673,377	673,377
Փոխանցում 1-ին փուլ	2,777	(2,070)	(707)	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	(5,350)	8,389	(3,039)	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	(29,242)	(83,254)	112,496	-	-	-
Վնասի գծով պահուստի զուտ վերաչափում	(83,369)	81,329	85,037	82,997	313,031	313,031
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	76,338	6,632	4,162	87,132	-	-
Դուրսգրումներ	-	-	(676,044)	(676,044)	(352,679)	(352,679)
Սպասվող պարտքային վնասի ներկա արժեքի գծով գեղչի ծախսագրում	-	-	27,741	27,741	-	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	121,922	56,587	85,369	263,878	633,729	633,729

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

հազ. դրամ	2018թ.				2017թ.	
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը	Հավաքական հիմունքով	Ընդամենը
Անորոշագցված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – քիզմես վարկեր						
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	35,410	2,720	81,658	119,788	127,250	127,250
Փոխանցում 1-ին փուլ	1,013	-	(1,013)	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	(680)	680	-	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	(6,186)	(4,928)	11,114	-	-	-
Վնասի գծով պահուստի զուտ վերաչափում	(18,024)	7,345	(24,402)	(35,081)	6,559	6,559
Տրամադրված կան ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	10,489	997	-	11,486	-	-
Դուրսգրումներ	-	-	(57,187)	(57,187)	(28,611)	(28,611)
Սպասվող պարտքային վնասի ներկա արժեքի գծով զեղչի ծախսագրում	-	-	4,228	4,228	-	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,022	6,814	14,398	43,234	105,198	105,198

հազ. դրամ	2018թ.				2017թ.	
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը	Հավաքական հիմունքով	Ընդամենը
Անորոշագցված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – սպառողական վարկեր						
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	48,810	13,018	41,733	103,561	51,865	51,865
Փոխանցում 1-ին փուլ	1,100	(1,100)	-	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	(2,658)	2,658	-	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	(22,021)	(30,144)	52,165	-	-	-
Վնասի գծով պահուստի զուտ վերաչափում	(15,300)	68,459	98,317	151,476	79,545	79,545
Տրամադրված կան ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	31,651	30,992	31,992	94,635	-	-
Դուրսգրումներ	-	-	(85,594)	(85,594)	(24,786)	(24,786)
Սպասվող պարտքային վնասի ներկա արժեքի գծով զեղչի ծախսագրում	-	-	2,161	2,161	-	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	41,582	83,883	140,774	266,239	106,624	106,624

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

հազ. դրամ	2018թ.				2017թ.	
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը	Հավաքական հիմունքով	Ընդամենը
Անորոշագցված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – հիփոթեքային վարկեր						
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	10,681	5,074	27,318	43,073	8,939	8,939
Փոխանցում 1-ին փուլ	-	-	-	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	(72)	72	-	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	(686)	-	686	-	-	-
Վնասի գծով պահուստի գուտ վերաչափում	(5,908)	(5,086)	(1,107)	(12,101)	25,156	25,156
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	1,980	-	-	1,980	-	-
Դուրսգրումներ	-	-	(28,312)	(28,312)	-	-
Սպասվող պարտքային վնասի ներկա արժեքի գծով զեղչի ծախսագրում	-	-	1,415	1,415	-	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,995	60	-	6,055	34,095	34,095

հազ. դրամ	2018թ.				2017թ.	
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը	Հավաքական հիմունքով	Ընդամենը
Անորոշագցված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր						
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	27,961	6,306	72,408	106,675	135,244	135,244
Փոխանցում 1-ին փուլ	-	-	-	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	(1,172)	1,172	-	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	(6,969)	(16,721)	23,690	-	-	-
Վնասի գծով պահուստի գուտ վերաչափում	(11,275)	41,967	(10,726)	19,966	9,298	9,298
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	13,711	3,079	1,101	17,891	-	-
Դուրսգրումներ	-	-	(65,820)	(65,820)	(45,438)	(45,438)
Սպասվող պարտքային վնասի ներկա արժեքի գծով զեղչի ծախսագրում	-	-	3,749	3,749	-	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,256	35,803	24,402	82,461	99,104	99,104

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում համադրվում են վերը ներկայացված աղյուսակների գումարները, որոնցում համեմատվում են վնասի գծով պահուստի տարեսկզբի և տարեվերջի դրությամբ մնացորդներն ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի:

հազ. դրամ	Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր
Վնասի գծով պահուստի գուտ վերաչափում	207,257
Տրամադրված կամ ձեռքբերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	213,124
Ընդամենը	420,381

Ժամանակաշրջանի ընթացքում ընդհանուր պորտֆելում էական փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել: Ստորև ներկայացված են ժամանակաշրջանի ընթացքում տեղի ունեցած ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքի էական փոփոխությունները, որոնք հանգեցրել են վնասի գծով պահուստի փոփոխությանը:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր

- 873,663 հազար դրամ ընդհանուր համախառն հաշվեկշռային արժեքով սպառողական վարկերի դուրսգրման արդյունքում վնասի գծով պահուստը նվազել է նույն գումարի չափով:
- Ժամանակաշրջանի ընթացքում տրամադրված վարկերի արդյունքում վարկային պորտֆելի համախառն հաշվեկշռային արժեքն աճել է 7,539,390 հազար դրամով, որի հետևանքով համապատասխանաբար աճել է նաև 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասի հիման վրա չափվող վնասի գծով պահուստը՝ 134,169 հազար դրամով և գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասի հիման վրա չափվող վնասի գծով պահուստը՝ 78,955 հազար դրամով:

5 Անցումը ՖՀՄՍ 9-ին

**Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը
 ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Կազմակերպության ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական չափման դասերն ըստ ՀՀՄՍ 39-ի և նոր չափման դասերն ըստ ՖՀՄՍ 9-ի 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ծնթգ.	Սկզբնական դասակարգումն ըստ ՀՀՄՍ 39	Նոր դասակարգումն ըստ ՖՀՄՍ 9	Սկզբնական հաշվեկշռային արժեքն ըստ ՀՀՄՍ 39	Նոր հաշվեկշռային արժեքն ըստ ՖՀՄՍ 9
Ֆինանսական ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	11	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	936,775	936,775
Կազմակերպությունների պարտավորություններ	12	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	651,490	647,117
Հաճախորդներին տրված վարկեր	13	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	12,553,629	12,417,230
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ				14,141,894	14,001,122

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական գործիքների դասակարգմանը վերաբերող Կազմակերպության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (i) կետում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն հաշվեկշռային արժեքի համադրումը ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն հաշվեկշռային արժեքի հետ ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ամսաթվի՝ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային	Վերադասա- կարգում	Վերաչափում	Հաշվեկշռային
	արժեքն ըստ ՀՀՄՍ 39 31 դեկտեմբերի 2017թ.			արժեքն ըստ ՖՀՄՍ 9 1 հունվարի 2018թ.
Ֆինանսական ակտիվներ				
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող</i>				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Սկզբնական մնացորդ	936,775	-	-	-
Վերաչափում	-	-	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	936,775
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ				
Սկզբնական մնացորդ	651,490	-	-	-
Վերաչափում	-	-	(4,373)	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	647,117
Հաճախորդներին տրված վարկեր				
Սկզբնական մնացորդ	12,553,629	-	-	-
Վերաչափում	-	-	(136,399)	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	12,417,230
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող	14,141,894	-	(140,772)	14,001,122

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում ֆինանսական պարտավորությունների վերադասակարգում և վերաչափում չի իրականացվել:

Ստորև բերվող աղյուսակում ամփոփ կերպով ներկայացված է ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ազդեցությունը (առանց հարկերի) չբաշխված շահույթի տարեսկզբի դրությամբ մնացորդի վրա: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումն ազդեցություն չի ունեցել սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչների վրա:

հազ. դրամ	2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 9 կիրառման ազդեցությունը
Չբաշխված շահույթ	
Տարեվերջի դրությամբ մնացորդն ըստ ՀՀՄՍ 39 (31 դեկտեմբերի 2017թ.)	1,075,558
Սպասվող պարտքային վնասի ճանաչում ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն	(140,772)
Համապատասխան հարկ	28,154
Տարեսկզբի դրությամբ մնացորդն ըստ ՖՀՄՍ 9 (1 հունվարի 2018թ.)	962,940

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է հետևյալ երկու մեծությունների համադրումը.

- ՀՀՄՍ 39-ի և ՀՀՄՍ 37 «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ» ստանդարտների համաձայն ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստի տարեվերջի դրությամբ գումարը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ,
- ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի տարեկարգի դրությամբ գումարը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

Այս աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական ակտիվների համապատասխան չափման դասերի վերաբերյալ, ՀՀՄՍ 39 և ՖՀՄՍ 9 համաձայն, և առանձին ներկայացված է չափման դասի փոփոխության ազդեցությունը վնասի գծով պահուստի վրա ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի՝ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

	Արժեզրկման գծով պահուստ			
	31 դեկտեմբերի 2017թ. (ՀՀՄՍ 39)	Վերադասա- կարգում	Վերաչափում	1 հունվարի 2018թ. (ՖՀՄՍ 9)
հազ. դրամ				
Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր՝ ըստ ՀՀՄՍ 39/ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների՝ ըստ ՖՀՄՍ 9 (ներառյալ՝ հաճախորդներին տրված վարկերը, ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորությունները)	978,750	-	140,772	1,119,522
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող	978,750	-	140,772	1,119,522

6 Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված գուտ տոկոսային եկամուտ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,691,472	2,492,581
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	82,633	100,261
Եկամուտ ֆակտորինգից	1,356	1,721
	2,775,461	2,594,563
Տոկոսային ծախս		
Վարկեր և փոխառություններ	569,292	530,330
Զուտ տոկոսային եկամուտ	2,206,169	2,064,233

7 Այլ գործառնական եկամուտ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Եկամուտ տուգանքներից	90,356	241,275
Եկամուտ այլ ծառայություններից	14,820	15,411
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	1,631	1,685
Այլ եկամուտ	9,515	1,447
	116,322	259,818

8 Արժեզրկումից կորուստ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Հաճախողներին տրված վարկեր	420,381	433,589
Այլ ակտիվներ	(14,061)	4,946
	406,320	438,535

9 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Գործառնական վարձակալության գծով ծախս	102,483	107,183
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	70,641	82,831
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	46,184	41,084
Անվտանգության ծառայություն	31,588	38,115
Կոմունալ և գրասենյակային ծախսեր	32,379	34,822
Գովազդի և շուկայավարման ծախսեր	46,683	30,867
Տրանսպորտային ծախսեր	15,164	21,525
Հարկեր, բացառությամբ շահութահարկի	98,045	19,435
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	15,260	16,023
Մասնագիտական ծառայություններ	20,035	13,200
Այլ	23,219	29,407
	501,681	434,492

10 Շահութահարկի գծով ծախս

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	97,639	70,999
Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների շարժ՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման արդյունքում	(4,120)	40,564
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	93,519	111,563

2018թ-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկերի գծով կիրառելի հարկային դրույքը կազմում է 20% (2017թ-ին՝ 20%):

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2018թ. հազ. դրամ	%	2017թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ նախքան հարկումը	389,326		473,702	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	77,865	20	94,740	20
Չուտ չնվազեցվող ծախսեր	15,654	4	16,823	4
	93,519	24	111,563	24

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային ակտիվներ 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

2018թ. հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2018թ.	ՖՀՄՍ 9-ի կիրառում 1 հունվարի 2018թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	(2,901)	874	(95)	(2,122)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	24,407	27,280	(7,276)	44,411
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(11,367)	-	7,609	(3,758)
Այլ ակտիվներ	(368)	-	1,363	995
Վարկեր և փոխառություններ	(2,067)	-	840	(1,227)
Այլ պարտավորություններ	11,157	-	1,679	12,836
	18,861	28,154	4,120	51,135

2017թ.	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2017թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2017թ.
հազ. դրամ			
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	(3,785)	884	(2,901)
Հաճախողներին տրված վարկեր	73,568	(49,161)	24,407
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(15,766)	4,399	(11,367)
Այլ ակտիվներ	(821)	453	(368)
Վարկեր և փոխառություններ	(2,528)	461	(2,067)
Այլ պարտավորություններ	8,757	2,400	11,157
	59,425	(40,564)	18,861

11 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Կանխիկը դրամարկղում	38,938	35,580
Ընթացիկ հաշիվներ		
- B- -ից B+ վարկանիշով	80,499	102,312
Ժամկետային ավանդներ		
- B- -ից B+ վարկանիշով	638,509	798,883
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	757,946	936,775

Վարկանիշները հիմնված են «Standard & Poor's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշների վրա:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի բանկերում տեղաբաշխված այնպիսի միջոցներ (2017թ-ին՝ մեկ բանկում), որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ դասվում են 1-ին փուլին և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս մնացորդների գծով սպասվող պարտքային վնասն էական չի համարվում:

12 Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Ժամկետային ավանդներ		
- B- -ից B+ վարկանիշով	673,712	651,490
Ավանդների գծով սպասվող պարտքային վնաս	(1,527)	-
Ընդամենը ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	672,185	651,490

Վարկանիշները հիմնված են «Standard & Poor's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշների վրա:

Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններն ամբողջությամբ դասվում են 1-ին փուլին և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

13 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Գյուղատնտեսական վարկեր	5,779,773	5,598,402
Սպառողական վարկեր	2,546,541	3,297,334
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	1,812,988	1,868,154
Հիփոթեքային վարկեր	1,570,508	1,288,548
Բիզնես վարկեր	1,145,815	1,479,941
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	12,855,625	13,532,379
Արժեզրկումից կորստի գծով պահուստ	(661,867)	(978,750)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	12,193,758	12,553,629

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	հազ. դրամ
Մնացորդը տարեկզբի դրությամբ	1,115,149
Զուտ ծախս	420,381
Դուրսգրումներ	(912,957)
Սպասվող պայտքային վնասի ներկա արժեքի գծով գեղչի ծախսագրում	39,294
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	661,867

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	հազ. դրամ
Մնացորդը տարեկզբի դրությամբ	996,675
Զուտ ծախս	433,589
Դուրսգրումներ	(451,514)
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ*	978,750

* 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մնացորդը ներառում է 443,693 հազար դրամ ընդհանուր գումարով ամբողջությամբ տրամադրված վարկերը, որոնք դուրս են գրվել 2018թ-ին:

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների որակական ցուցանիշների վերաբերյալ: Եթե այլ նշում առկա չէ, աղյուսակում ֆինանսական ակտիվների համար ներկայացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքը:

«1-ին փուլ», «2-րդ փուլ» և «3-րդ փուլ» եզրույթների բացատրությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (ե) (iv) կետում:

	31 դեկտեմբերի 2018թ.			31 դեկտեմբերի 2017թ.	
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Գյուղատնտեսական վարկեր					
- ոչ ժամկետանց	5,557,235	62,060	-	5,619,295	4,889,610
- մինչև 30 օր ժամկետանց	5,138	5,935	-	11,073	39,355
- 31-90 օր ժամկետանց	-	35,681	-	35,681	75,879
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	40,846	40,846	126,394
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	72,878	72,878	467,164
Ընդամենը համախառն վարկեր	5,562,373	103,676	113,724	5,779,773	5,598,402
Վնասի գծով պահուստ	(121,922)	(56,587)	(85,369)	(263,878)	(633,729)
Ընդամենը գյուղատնտեսական վարկեր	5,440,451	47,089	28,355	5,515,895	4,964,673
Մաշտողական վարկեր					
- ոչ ժամկետանց	2,202,342	93,356	-	2,295,698	3,185,994
- մինչև 30 օր ժամկետանց	16,360	11,516	-	27,876	30,814
- 31-90 օր ժամկետանց	-	45,677	-	45,677	24,469
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	42,580	42,580	24,884
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	134,710	134,710	31,173
Ընդամենը համախառն վարկեր	2,218,702	150,549	177,290	2,546,541	3,297,334
Վնասի գծով պահուստ	(41,582)	(83,883)	(140,774)	(266,239)	(106,624)
Ընդամենը սպառողական վարկեր	2,177,120	66,666	36,516	2,280,302	3,190,710
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր					
- ոչ ժամկետանց	1,702,978	42,076	-	1,745,054	1,764,430
- մինչև 30 օր ժամկետանց	4,232	5,771	-	10,003	10,024
- 31-90 օր ժամկետանց	-	22,709	-	22,709	12,125
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	15,172	15,172	17,360
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	20,050	20,050	64,215
Ընդամենը համախառն վարկեր	1,707,210	70,556	35,222	1,812,988	1,868,154
Վնասի գծով պահուստ	(22,256)	(35,803)	(24,402)	(82,461)	(99,104)
Ընդամենը բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	1,684,954	34,753	10,820	1,730,527	1,769,050

«Աամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

	31 դեկտեմբերի 2018թ.			31 դեկտեմբերի 2017թ.	
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը վարկեր	Ընդամենը վարկեր
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Հիփոթեքային վարկեր					
- ոչ ժամկետանց	1,555,024	15,484	-	1,570,508	1,249,425
- մինչև 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-	4,809
- 31-90 օր ժամկետանց	-	-	-	-	6,996
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	-	-	27,318
Ընդամենը համախառն վարկեր	1,555,024	15,484	-	1,570,508	1,288,548
Վնասի գծով պահուստ	(5,995)	(60)	-	(6,055)	(34,095)
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	1,549,029	15,424	-	1,564,453	1,254,453
Բիզնես վարկեր					
- ոչ ժամկետանց	1,099,641	15,859	-	1,115,500	1,371,327
- մինչև 30 օր ժամկետանց	266	366	-	632	7,653
- 31-90 օր ժամկետանց	-	6,025	-	6,025	5,254
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	16,351	16,351	27,202
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	7,307	7,307	68,505
Ընդամենը համախառն վարկեր	1,099,907	22,250	23,658	1,145,815	1,479,941
Վնասի գծով պահուստ	(22,022)	(6,814)	(14,398)	(43,234)	(105,198)
Ընդամենը բիզնես վարկեր	1,077,885	15,436	9,260	1,102,581	1,374,743
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	12,143,216	362,515	349,894	12,855,625	13,532,379
Ընդամենը վնասի գծով պահուստ	(213,777)	(183,147)	(264,943)	(661,867)	(978,750)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	11,929,439	179,368	84,951	12,193,758	12,553,629

(բ) Գրավի և այլ ապահովության վերլուծություն

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի համար ապահովություն ծառայող գրավի և ապահովության այլ միջոցների վերաբերյալ (առանց արժեզրկման)՝ ըստ գրավի տեսակների:

31 դեկտեմբերի 2018թ.

հազ. դրամ	Հաճախորդներին տրված վարկերի հաշվեկշռային արժեք	Գրավի իրական արժեք վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար
Ոչ ժամկետանց վարկեր		
Անշարժ գույք	2,965,277	2,965,277
Փոխադրամիջոցներ	39,575	39,575
Ոսկերչական իրեր	200,227	200,227
Այլ գրավ	5,259	5,259
Առանց գրավի	8,819,326	-
Ընդամենը ոչ ժամկետանց վարկեր	12,029,664	3,210,338
Ժամկետանց վարկեր		
Անշարժ գույք	29,285	29,285
Ոսկերչական իրեր	5,757	5,757
Առանց գրավի	129,052	-
Ընդամենը ժամկետանց վարկեր	164,094	35,042
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	12,193,758	3,245,380

31 դեկտեմբերի 2017թ.

հազ. դրամ	Հաճախորդներին տրված վարկերի հաշվեկշռային արժեք	Գրավի իրական արժեք վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար
Ոչ ժամկետանց վարկեր		
Անշարժ գույք	2,461,868	2,461,868
Փոխադրամիջոցներ	37,333	37,333
Ոսկերչական իրեր	133,065	133,065
Այլ գրավ	9,876	9,876
Առանց գրավի	9,712,127	-
Ընդամենը ոչ ժամկետանց վարկեր	12,354,269	2,642,142
Ժամկետանց վարկեր		
Անշարժ գույք	27,760	27,760
Ոսկերչական իրեր	1,069	1,069
Առանց գրավի	170,531	-
Ընդամենը ժամկետանց վարկեր	199,360	28,829
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	12,553,629	2,670,971

Վերը ներկայացված աղյուսակները չեն ներառում գրավի արժեքի՝ վարկի գումարին գերազանցող մասը:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արժեզրկված վարկերի գրավի իրական արժեքը կազմում է մոտ 14,751 հազար դրամ:

Կազմակերպությունն ունի վարկեր, որոնց համար գրավի իրական արժեքը գնահատվել է վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ և չի վերանայվել՝ հետագա փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Մի քանի տեսակի գրավներով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել համապատասխանում է արժեզրկման գնահատմանը: Անհատներից ստացված հավաստումները չեն դիտարկվում արժեզրկման գնահատման նպատակների համար: Այդ իսկ պատճառով, նման վարկերը և մասնակիորեն ապահովված վարկերի չապահովված մասերը ներկայացվում են որպես առանց գրավի և ապահովության այլ միջոցների վարկեր:

Գյուղատնտեսական, սպառողական, բնակարանային պայմանների բարելավման և բիզնես վարկերի մեծամասնությունը գրավով ապահովված չէ:

Հիփոթեքային վարկերի դիմաց գրավադրվում է վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքը: Կազմակերպության քաղաքականության համաձայն՝ հիփոթեքային վարկերը տրամադրվում են առավելագույնը 70% վարկ/արժեք հարաբերակցությամբ վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ:

(գ) Գրավադրված ակտիվներ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 301,720 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2017թ-ին՝ 155,412 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ վարկերի և փոխառությունների համար (տես՝ Ծանոթագրություն 15):

(դ) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունն իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Գյուղատնտեսություն	5,779,773	5,598,402
Սպառողական ոլորտ	4,359,529	5,163,959
Հիփոթեքային վարկեր	1,570,508	1,288,548
Առևտուր	729,816	978,300
Արդյունաբերություն	220,063	277,803
Այլ	195,936	225,367
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,855,625	13,532,379
Արժեզրկման գծով պահուստ	(661,867)	(978,750)
	12,193,758	12,553,629

(ե) Վարկերի գծով վնասի պահուստի գնահատման զգայունություն

Այս գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի վրա: Օրինակ, եթե պարտականությունների չկատարման հավանականության ցուցանիշները փոփոխվեն մեկ տոկոսով, 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման գծով պահուստը կնվազի/կավելանա 68,468 հազար դրամով (2017թ-ին՝ 67,534 հազար դրամ): Եթե պարտականությունների չկատարման դեպքում վնասի ցուցանիշները փոփոխվեն մեկ տոկոսով, 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման գծով պահուստը կնվազի/կավելանա 9,144 հազար դրամով (2017թ-ին՝ 9,280 հազար դրամ):

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների պայմանագրային գումարը, որոնց վերադարձման համար դեռևս պետք է կիրառվեն հարկադիր միջոցներ, կազմում է 112,133 հազար դրամ:

(զ) Վարկային ռիսկին ենթարկվածություն

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի այնպիսի վարկառուներ կամ կապակցված վարկառուների խմբեր, որոնց տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը (2017թ-ին նման վարկառուներ չկային):

(է) Վարկերի մարման ժամկետներ

Վարկային պորտֆելի մարման ժամկետների վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 16-ի (զ) կետում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

14 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Վարձակալված հիմնական միջոցների բարելավումներ	Համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Այլ	Ընդամենը
Մեզմասին հարաբերակցություն						
Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	15,694	230,022	94,090	25,140	186,602	551,548
Ավելացումներ	-	2,863	-	-	3,907	6,770
Օտարումներ	-	-	-	-	(182)	(182)
Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,694	232,885	94,090	25,140	190,327	558,136
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(2,175)	(186,819)	(80,077)	(15,853)	(123,176)	(408,100)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(2,476)	(26,763)	(9,293)	(1,555)	(30,554)	(70,641)
Օտարումներ	-	-	-	-	112	112
Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(4,651)	(213,582)	(89,370)	(17,408)	(153,618)	(478,629)
Հաշվեկշռային արժեք 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,043	19,303	4,720	7,732	36,709	79,507
Մեզմասին հարաբերակցություն						
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,956	210,787	94,090	20,877	167,598	498,308
Ավելացումներ	10,738	20,576	-	4,263	21,869	57,446
Օտարումներ	-	(1,341)	-	-	(2,865)	(4,206)
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,694	230,022	94,090	25,140	186,602	551,548
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(1,283)	(148,822)	(67,184)	(14,628)	(97,460)	(329,377)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(892)	(39,338)	(12,893)	(1,225)	(28,483)	(82,831)
Օտարումներ	-	1,341	-	-	2,767	4,108
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(2,175)	(186,819)	(80,077)	(15,853)	(123,176)	(408,100)
Հաշվեկշռային արժեք 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,519	43,203	14,013	9,287	63,426	143,448

15 Վարկեր և փոխառություններ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Գրավով չապահովված վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	3,190,242	4,027,448
Գրավով չապահովված վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	1,535,911	1,450,381
Գրավով չապահովված վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	1,188,488	1,373,908
Գրավով ապահովված փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	1,269,497	1,006,826
Գրավով չապահովված փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	15,111	34,284
	7,199,249	7,892,847

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 301,720 հազար դրամ (2017թ-ին՝ 155,412 հազար դրամ) ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը ծառայում են որպես գրավ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված գրավով ապահովված փոխառությունների համար (տես՝ Ծանոթագրություն 13):

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի հինգ վարկատուներից ստացված վարկեր և փոխառություններ (2017թ-ին՝ հինգ վարկատու), որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 5,547,299 հազար դրամ (2017թ-ին՝ 6,245,355 հազար դրամ):

(ա) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունների համադրում

հազ. դրամ	Վարկեր և փոխառություններ
Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,892,847
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացվող դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	2,069,700
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(2,772,953)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացվող դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված ընդամենը փոփոխություններ	(703,253)
Փոփոխությունների ազդեցությունը արտարժույթի փոխարժեքի վրա	2,913
Այլ փոփոխություններ	
Տոկոսային ծախսեր	569,292
Վճարված տոկոսներ	(562,550)
Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,199,249

16 Ռիսկերի կառավարում

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է վարկավորման ոլորտի համար և Կազմակերպության գործառնությունների կարևոր տարր է: Շուկայական ռիսկը, պարտքային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկը այն հիմնական ռիսկերն են, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպությունը:

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար՝ սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Կազմակերպության գործունեությունն ապահովելու նպատակով: Ռիսկերի կառավարման բաժնի ղեկավարը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման և համապատասխանության ապահովման համար, նա նաև վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, չափման, կառավարման և ներկայացման համար ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառումը: Ղեկավարությունն ուղղակիորեն հաշվետու է Տնօրենների խորհրդին:

Ռիսկի թե՛ արտաքին, թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում: Կազմակերպությունը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների նպատակահարմարության աստիճանի որոշմանը:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի, արտարժույթի և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների ու արտարժույթի փոխարժեքների տատանումների ազդեցությանը: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն են, որոնք թույլ կտան պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Կազմակերպությունը կառավարում է շուկայական ռիսկը՝ սահմանելով բաց դիրքերի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների, տոկոսադրույքների մարման ժամկետների և արտարժույթի դիրքերի հետ կապված, որոնք կանոնավոր կերպով վերահսկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են ղեկավարության կողմից:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Կազմակերպությունը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների մոնիտորինգի միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2018թ.							
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	638,533	-	-	-	-	119,413	757,946
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	-	472,282	-	-	199,903	-	672,185
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,348,080	1,510,007	3,302,266	5,291,981	741,424	-	12,193,758
	1,986,613	1,982,289	3,302,266	5,291,981	941,327	119,413	13,623,889
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Վարկեր և փոխառություններ	468,585	560,011	1,323,505	4,042,403	804,745	-	7,199,249
	1,518,028	1,422,278	1,978,761	1,249,578	136,582	119,413	6,424,640
հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2017թ.							
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	818,830	-	-	-	-	117,945	936,775
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	651,490	-	-	-	-	-	651,490
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,556,886	1,723,350	3,713,182	4,941,775	618,436	-	12,553,629
	3,027,206	1,723,350	3,713,182	4,941,775	618,436	117,945	14,141,894
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Վարկեր և փոխառություններ	1,016,204	445,534	1,447,414	4,437,333	546,362	-	7,892,847
	2,011,002	1,277,816	2,265,768	504,442	72,074	117,945	6,249,047

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2018թ.			2017թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5.4	-	-	5.9	-	-
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	5.9	-	-	7.1	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	21.2	18.2	-	24.4	19.3	-
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Վարկեր և փոխառություններ	7.2	6.9	-	7.4	7.3	-

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի վերանայման ժամկետների վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության մոնիտորինգով: Ստորև ներկայացված է տոկոսադրույքի փոփոխության (վերագնորոշման ռիսկ) նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայունության վերլուծությունը, որն իրականացվել է 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության կորերի գույքահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի հիման վրա:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
	Մեփական կապիտալ և շահույթ	Մեփական կապիտալ և շահույթ
100 բկ գույքահեռ նվազում	(11,934)	(16,394)
100 բկ գույքահեռ աճ	11,934	16,394

(ii) Արտարժույթային ռիսկ

Կազմակերպությունն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	689,365	63,703	4,878
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	672,185	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	8,414,069	3,779,689	-
Ընդամենը ակտիվներ	9,775,619	3,843,392	4,878
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Վարկեր և փոխառություններ	3,666,689	3,532,560	-
Զուտ դիրքը	6,108,930	310,832	4,878

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	904,680	29,588	2,507
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	651,490	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	8,102,529	4,451,100	-
Ընդամենը ակտիվներ	9,658,699	4,480,688	2,507
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Վարկեր և փոխառություններ	3,736,287	4,156,560	-
Զուտ դիրքը	5,922,412	324,128	2,507

2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Կազմակերպությունը դիտարկում է որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի 10% արժևորում ՀՀ դրամի նկատմամբ	31,083	32,413

2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժևորումը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն՝ սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ պայմանով, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Կազմակերպությունը կունենա դժվարություններ ֆինանսական գործիքների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվում են դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի միջոցով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման էական գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների ամբողջական համապատասխանությունը բնորոշ չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

Կազմակերպության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար:

Կազմակերպությունը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերը և բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և արդյունավետ բավարարելու նպատակով:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների չգեղչված հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է պայմանագրային չգեղչված դրամական միջոցների հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների գծով: Այս ֆինանսական պարտավորությունների գծով ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերը կարող են էականորեն տարբերվել այս վերլուծությունում ներկայացվածներից:

«Աամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Վարկեր և փոխառություններ	422,187	97,072	675,952	1,533,350	5,586,171	8,314,732	7,199,249

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծությունը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Վարկեր և փոխառություններ	933,376	128,255	450,876	1,543,511	6,179,047	9,235,065	7,892,847

«Աամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունը՝ ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցայահանց և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամ- կետ	Ժամկե- տանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	568,650	189,296	-	-	-	-	-	757,946
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	-	-	472,282	199,903	-	-	-	672,185
Հաճախորդներին տրված վարկեր	388,299	895,288	4,812,273	5,291,981	741,424	-	64,493	12,193,758
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	79,507	-	79,507
Հետաձգված հարկային ակտիվ	-	-	-	-	-	51,135	-	51,135
Այլ ակտիվներ	-	54,232	-	-	-	30,617	-	84,849
Ընդամենը ակտիվներ	956,949	1,138,816	5,284,555	5,491,884	741,424	161,259	64,493	13,839,380
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Վարկեր և փոխառություններ	413,186	55,399	1,883,517	4,042,403	804,744	-	-	7,199,249
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	-	41,406	-	-	-	-	-	41,406
Այլ պարտավորություններ	-	58,477	-	-	-	88,457	-	146,934
Ընդամենը պարտավորություններ	413,186	155,282	1,883,517	4,042,403	804,744	88,457	-	7,387,589
Զուտ դիրքը	543,763	983,534	3,401,038	1,449,481	(63,320)	72,802	64,493	6,451,791

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի 150,000 հազար դրամ գումարով չօգտագործված վարկային գիծ (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,000,000 հազար դրամ):

«Աամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվությունների կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունը՝ ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցայահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամ- կետ	Ժամկե- տանց	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	538,144	398,631	-	-	-	-	-	936,775
Ֆինանսական կազմակերպությունների պարտավորություններ	350,158	301,332	-	-	-	-	-	651,490
Հաճախորդներին տրված վարկեր	436,618	1,041,828	5,436,532	4,941,775	618,436	-	78,440	12,553,629
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	143,448	-	143,448
Հետաձգված հարկային ակտիվ	-	-	-	-	-	18,861	-	18,861
Այլ ակտիվներ	-	19,494	-	-	-	10,766	-	30,260
Ընդամենը ակտիվներ	1,324,920	1,761,285	5,436,532	4,941,775	618,436	173,075	78,440	14,334,463
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Վարկեր և փոխառություններ	889,489	126,715	1,892,948	4,437,333	546,362	-	-	7,892,847
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	-	30,609	-	-	-	-	-	30,609
Այլ պարտավորություններ	-	29,306	-	-	-	113,099	-	142,405
Ընդամենը պարտավորություններ	889,489	186,630	1,892,948	4,437,333	546,362	113,099	-	8,065,861
Զուտ դիրքը	435,431	1,574,655	3,543,584	504,442	72,074	59,976	78,440	6,268,602

17 Կապիտալի կառավարում

Կազմակերպության կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից: Կազմակերպությունը որպես կապիտալ սահմանում է օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ վարկային կազմակերպությունները պետք է ապահովեն նվազագույն բաժնետիրական կապիտալ և ընդհանուր կապիտալ 1,000,000 հազար դրամի չափով: Բացի այդ, ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, Կազմակերպությունը պետք է ապահովի սահմանված նվազագույն մակարդակը գերազանցող կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցություն («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը»): 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս հարաբերակցության սահմանված նվազագույն մեծությունը կազմում է 10% (2017թ-ին՝ 10%): Կազմակերպությունն ապահովել է կապիտալի համարժեքության սահմանված ցուցանիշը 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
	<u>Մուղիտի չենթարկված</u>	<u>Մուղիտի չենթարկված</u>
Բաժնետիրական կապիտալ	5,000,000	5,000,000
Չբաշխված շահույթը՝ ՀՀ ԿԲ-ի հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների համաձայն	1,554,139	844,741
Ընդամենը կապիտալ	6,554,139	5,844,741
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	12,438,413	11,431,534
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցություն (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցություն)	52.7%	51.1%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ կապված վարկային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի գրավ կամ երաշխիք: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր վնասի առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

Տարվա ընթացքում Կազմակերպության մոտեցումը կապիտալի կառավարման նկատմամբ չի փոփոխվել (աուդիտի չենթարկված):

18 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Կազմակերպությունն ամբողջությամբ ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ շենքին և գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Կազմակերպությանը պատկանող տարածքում տեղի ունեցած կամ դրա գործունեությունը վերաբերող պատահարների արդյունքում: Քանի դեռ Կազմակերպությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի բացասական ազդեցություն ունենալ գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Դեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունները, եթե այդպիսիք լինեն, զգալի բացասական ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(գ) Հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Դեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

19 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի անդամների և առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ

Ստորև ներկայացված է աշխատակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների հատուցումներ և հարակից հարկեր	69,621	84,886

Ստորև ներկայացված են 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Տնօրենների խորհրդի անդամների և առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները:

	2018թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2017թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Տրամադրված վարկեր (համախառն)	40,772	11.3	56,898	10.3
Վարկերի վնասների գծով պահուստ	(185)		(316)	

Փոխառությունները հիմնականում ենթակա են մարման մինչև 2025թ.: Կապակցված կողմերի հետ գործարքներն ապահովված են գրավոր:

Ստորև ներկայացված է Տնօրենների խորհրդի անդամների և առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Շահույթ կամ վնաս		
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	4,671	5,480

20 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Կազմակերպությունը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների կատարման ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալներ դիտարկելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող): Այս դասը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել է հետևյալը՝ գնանշվող գները նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ շուկայում, գնանշվող գները նույն կամ նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնք գնահատվում են դիտարկելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալներից ելնելով, իսկ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներն էական ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գների հիման վրա, որոնց գծով պահանջվում են նշանակալի ոչ դիտարկելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու նպատակով:

2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները, բացառությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի, մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

12,193,758 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով հաճախորդներին տրված վարկերը (2017թ-ին՝ 12,553,629 հազար դրամ) ներառված են վարկերի և դեբիտորական պարտքերի դասում՝ 12,753,853 հազար դրամ (2017թ-ին՝ 13,166,762 հազար դրամ) իրական արժեքով: Հաճախորդներին տրված վարկերի իրական արժեքը գնահատելու համար ղեկավարությունն առաջնորդվել է հետևյալ ենթադրությամբ՝

- իրական արժեքը գնահատվել է կիրառելով գեղջված դրամական միջոցների հոսքերը՝ 10.5-14% (ՀՀ դրամով) և 7.7-11.4% (ԱՄՆ դոլարով) գեղջման դրույքներով:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	12,753,853	-	12,753,853

«Համուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	12,569,169	597,593	13,166,762

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է այն գումարը, որը կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում՝ չափման ամսաթվի դրությամբ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են զուտ ներկա արժեքի և զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մոդելները: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ռիսկից զերծ և ելակետային տոկոսադրույքները, արտարժույթի փոխարժեքները: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»: